

სკოპინგის დასკვნა N 63

საქმიანობის დასახელება: პოლიეთილენის წყლის მილების დამამზადებელ საწარმოში ახალი ტექნოლოგიური ხაზის (ნარჩენების აღდგენა) მოწყობა-ექსპლუატაცია;

დაგეგმილი საქმიანობის განმახორციელებელი: შპს „ბათუმის მილი“;

დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების ადგილი: ქ. ბათუმი;

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 20.09.2022;

ძირითადი საპროექტო მონაცემები

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, სსიპ გარემოს ეროვნულ სააგენტოში შპს „ბათუმის მილის“, (ს/კ 448054462) მიერ წარმოდგენილია - ქ. ბათუმში, სულხან-საბა ორბელიანის ქუჩა N11ბ-ში, პოლიეთილენის წყლის მილების დამამზადებელ საწარმოში ახალი ტექნოლოგიური ხაზის (ნარჩენების აღდგენა) მოწყობა-ექსპლუატაციის სკოპინგის ანგარიში.

ქ. ბათუმში, სულხან-საბა ორბელიანის ქ. №11ბ-ში, შპს „ბათუმის მილის“ პოლიეთილენის წყლის მილების დამამზადებელ საწარმოში ახალი ტექნოლოგიური ხაზის (ნარჩენების აღდგენა) მოწყობასა და ექსპლუატაციაზე 2022 წლის 4 აგვისტოს გაცემულ იქნა სკრინინგის გადაწყვეტილება (N 234/ს), გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას დაქვემდებარების შესახებ და კომპანიას დაევალა „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით“ განსაზღვრული სკოპინგის პროცედურის გავლა.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით, შპს „ბათუმის მილის“ დაგეგმილი აქვს ქ. ბათუმში, სულხან-საბა ორბელიანის ქ. №11ბ-ში (ს/კ: 05.26.28.045) არსებულ პოლიეთილენის წყლის მილების დამამზადებელ საწარმოში ახალი ტექნოლოგიური (ნარჩენების აღდგენის) ხაზის დამატება. ტერიტორია წარმოადგენს შპს „გიბ 2011-ის“ საკუთრებას, რომლის 640 მ² იჯარის ხელშეკრულების საფუძველზე სარგებლობაში გადაცემული აქვს შპს „ბათუმის მილის“. საწარმოს GPS კოორდინატებია: X-219915.00, Y-4614230.00. ობიექტიდან უახლოესი საცხოვრებელი სახლი დაშორებულია 70 მეტრით. ელექტრონული გადამოწმებით საწარმოდან დაახლოებით 580 მეტრში განთავსებულია ანალოგიური ფუნქციური დატვირთვის შპს „გიო-10-ის“ პოლიეთილენის ნარჩენების გადამამუშავებელი და პლასტმასის მილების დამამზადებელი საწარმო.

სკოპინგის ანგარიშში მოცემულია პროექტის ალტერნატიული ვარიანტების ანალიზი, მათ შორის განხილულია უმოქმედობის (ნულოვანი) ალტერნატივა. უმოქმედობის ალტერნატივა უარყოფილია პოლიეთილენის ნარჩენების მართვით მოსალოდნელი დადებითი შედეგების გათვალისწინებით. საწარმოში დამატებით დაგეგმილია დასაქმდამცემელი წისქვილისა და გრანულატორის მონტაჟი, რომელთა ტექნოლოგიური ალტერნატივები, არ არის განხილული და **გზშ-ის ეტაპზე საჭიროებს დაზუსტებას**. ვინაიდან საპროექტო საქმიანობა უშუალოდ იქნება დაკავშირებული არსებულ წარმოებასთან, ნარჩენების აღდგენის ტექნოლოგიური ხაზის ადგილმდებარეობის ალტერნატიული ვარიანტების განხილვა არ ჩაითვალა მიზანშეწონილად.

არსებული საწარმოს ტექნოლოგიური ციკლი გულისხმობს შემოტანილი პოლიეთილენის გრანულებისგან პოლიეთილენის წყლის მილების წარმოებას. წარმოება ხორციელდება ორი (160 და 120 კვ/სთ წარმადობით) დანადგარის საშუალებით, რომელთა ჯამური წარმადობა 280 კვ/სთ შეადგენს. საწარმოში იგეგმება ნარჩენების დასაქმდამცემელი 100

კვ/სთ წარმადობის წისკვილისა და ანალოგიური წარმადობის გრანულატორის მონტაჟი, შესაბამისი საჭირო ტექნოლოგიური ხაზით (გასარეცხი, საწნეხი, საშრობი) კომპანია გეგმავს პოლიეთილენის ნარჩენების საწარმოში შეტანას და გადამუშავების შედეგად პოლიეთილენის გრანულების მიღებას, მიღებული გრანულების ნაწილის არსებულ ტექნოლოგიურ ციკლში გამოყენებას, ხოლო ნაწილის რეალიზებას. დაგეგმილია საათში 100 კგ პოლიეთილენის ნარჩენის გადამუშავება. საამქრო წელიწადში იმუშავებს 300 დღე, 8 საათიანი სამუშაო დღის გრაფიკით და გადამუშავებს 240 ტონა/წელ პოლიეთილენის ნარჩენს.

ნარჩენების აღდგენის ტექნოლოგიური ციკლის თანახმად - ნარჩენები მიეწოდება 100 კვ/სთ წარმადობის წისკვილს, საიდანაც დაფუძული მასა გადადის გამრეცხ დანადგარში, გარეცხილი სველი მასა მიეწოდება დასაწნეხ დანადგარს, დაწნეხილი სველი მასა თერმული დამუშავების მიზნით (80-100 °C-მდე) გადაინაცვლებს ე.წ აკრომელის დანადგარში, ხოლო შემდგომში საშრობში, მიღებული მასა გადადის გრანულაციის დანადგარში და მუშავდება თერმულად (200 °C-ზე), შემდგომში დამუშავებული მასა გაივლის საცერს, დაიჭრება გრანულებად და დაფასოვდება ტომრებში.

დოკუმენტის შესაბამისად, საწარმოში წყალი გამოიყენება საყოფაცხოვრებო-სამეურნეო და საწარმოო მიზნებისთვის. საწარმოსთვის წყლის მიწოდება დაგეგმილია ქ. ბათუმის წყალმომარაგების სისტემიდან. სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო და საწარმოო მიზნებისთვის გამოყენებული წყლების ჩაშვება განხორციელდება ქ. ბათუმის საკანალიზაციო სისტემაში. ვინაიდან წარმოება განხორციელდება დახურულ შენობაში სანიაღვრე წყლების დაბინძურების რისკი არ არსებობს და გაწმენდის გარეშე ჩაშვებული იქნება არსებულ სანიაღვრე სისტემაში.

სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილია პროექტის განხორციელებით გარემოს სხვადასხვა კომპონენტებზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შესახებ ინფორმაცია, ასევე ზოგადი ინფორმაცია იმ ღონისძიებების შესახებ, რომლებიც გათვალისწინებული იქნება უარყოფითი ზემოქმედების თავიდან აცილებისათვის, შემცირებისათვის ან/და შერბილებისათვის. პროექტის ფარგლებში გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედება ძირითადად დაკავშირებული იქნება ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურებასთან. ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებების გაფრქვევა მოსალოდნელია, როგორც არსებული ისე საპროექტო ტექნოლოგიური ხაზებიდან. სკოპინგის ანგარიშში იდენტიფიცირებულია არსებული საპროექტო გაფრქვევის წყაროები და დადგენილია თითოეული წყაროდან გამოყოფილი მავნე ნივთიერებების კონცენტრაციები, რომლებიც უახლოეს დასახლებულ პუნქტთან არ აჭარბებს დასაშვებ ნორმებს.

საწარმოში დამონტაჟებული და დასამონტაჟებელი დანადგარები წარმოადგენენ ხმაურის წარმომქმნელ წყაროებს. სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, ხმაურის დონე საწარმოდან 40 მეტრში ნორმაზე ნაკლებია და შეადგენს 49,96 დბ-ს, **რაც საჭიროებს დაზუსტებას** - ვინაიდან მოქმედი დადგენილებით („საცხოვრებელი სახლებისა და საზოგადოებრივი/საჯარო დაწესებულებების შენობების სათავსებში და ტერიტორიებზე აკუსტიკური ხმაურის ნორმების შესახებ“ 2017 წლის 15 აგვისტოს N398 დადგენილება) საცხოვრებელ და საძილე სათავსებში დღის განმავლობაში დაშვებულია 35 დბა. **მნიშვნელოვანია განისაზღვროს სათანადო ღონისძიებები მოქმედი დადგენილებით განსაზღვრულ მოთხოვნებთან შესაბამისობაში მოყვანისა და მოსალოდნელი ზემოქმედების შემცირების მიზნით.**

დოკუმენტში აღნიშნულია, რომ საწარმოს შემოგარენში, მის სიახლოვეს, არ არსებობს ისეთი საწარმოო ობიექტები, რომლებიც კუმულაციურ ზემოქმედებას გამოიწვევს, **რაც**

საჭიროებს დაზუსტებას და დამატებით შესწავლას, ვინაიდან - ელექტრონული გადამოწმებით საწარმოდან დაახლოებით 580 მეტრში განთავსებულია ანალოგიური პროფილის (შპს „გიო-10-ის“) საწარმოო ობიექტი.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სააგენტომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის და საჯარო განხილვის შესახებ ინფორმაციის გავრცელება, მათ შორის ინფორმაცია განთავსდა სააგენტოს და ქ. ბათუმის მერიის ოფიციალურ ვებგვერდებზე, ასევე სსიპ „გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის“ ვებგვერდზე და გადაიგზავნა ცენტრის გამომწერებთან ელ. ფოსტის მეშვეობით. ინფორმაცია განთავსდა ასევე ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერიის საინფორმაციო დაფაზე და ქ. ბათუმში ინფორმაციის გავრცელების დამკვიდრებულ ადგილებში. საჯარო განხილვა გაიმართა 2022 წლის 13 ოქტომბერს ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერიის ადმინისტრაციული ერთეულის შენობაში. საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტოს, შპს „ბათუმის მილის“, ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერიის, აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის გარემოს დაცვის სამმართველოს წარმომადგენლები და ადგილობრივი მოქალაქე. საჯარო განხილვაზე დაფიქსირებული შენიშვნები/მოსაზრებები ძირითადად ეხებოდა ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევებით მოსალოდნელ ზემოქმედებას, ასევე გადასამუშავებლად მიღებული ნარჩენებიდან სუნის წარმოქმნა-გავრცელების რისკს. კომპანიის წარმომადგენელმა განმარტა, რომ გადასამუშავებელი ნარჩენები, რომლებიც ძირითადად ბოთლებისგან შედგება ადგილზე არ დასაწყობდება და საწარმოში შემოსვლის დღესვე გადამუშავდება. შესაბამისად არასასიამოვნო სუნის გავრცელების რისკები არ იარსებებს. კომპანიის წარმომადგენლის განმარტებით წინასწარი შეფასებით საწარმოდან გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები არ გადააჭარბებს დასაშვებ ნორმებს. მოსალოდნელი გაფრქვევების პრევენციული ღონისძიებები დაზუსტება გზმ-ის ეტაპზე. საჯარო განხილვაზე დაფიქსირებული საკითხები და შესაბამისი განმარტებები ასახულია საჯარო განხილვის ოქმში. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, პროექტთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები/მოსაზრებები სააგენტოში წარმოდგენილი არ ყოფილა.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად სააგენტოს მიერ იდენტიფიცირებული იქნა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროები, სახეები და ობიექტები. ამასთან, განსაზღვრული და დადგენილ იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზმ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი, ასევე გზმ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებების საკითხები.

გზმ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი

ინფორმაციის ჩამონათვალი:

1. **გზმ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს:** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-3 ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზმ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს:** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-4 ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
- 2.1. გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად **გზმ-ის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს** იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ;

3. **გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:** სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზმ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
4. **გზმ-ის ანგარიშში, ასევე წარმოდგენილი უნდა იყოს:**
- დაგეგმილი საქმიანობის საჭიროების დასაბუთება;
  - არსებული და დაგეგმილი საქმიანობის დეტალური აღწერა;
  - საქმიანობის განხორციელების ადგილის აღწერა-დახასიათება, საწარმოო ტერიტორიის საკადასტრო კოდის, SHP ფაილებისა და GPS კოორდინატების მითითებით;
  - საწარმოს გენერალური გეგმა შესაბამისი აღნიშვნებითა და ექსპლიკაციით, არსებული და საპროექტო ინფრასტრუქტურული ობიექტების, ასევე გაფრქვევისა და ხმაურის წყაროების მითითებით;
  - საწარმოო ტერიტორიის სიტუაციური სქემა (შესაბამისი აღნიშვნებით, ფოტო-მასალა);
  - დაზუსტებული მანძილი საწარმოს ტერიტორიიდან უახლოეს საცხოვრებელ სახლ(ებ)ამდე (მდებარეობის მითითებით), ასევე ზედაპირული წყლის და სხვა შესაძლო ზემოქმედებას დაქვემდებარებულ ობიექტამდე;
  - ინფორმაცია საწარმოს სიახლოვეს არსებული ნებისმიერი ტიპის საწარმოო, მათ შორის დაგეგმილი საქმიანობის ანალოგიური, ობიექტ(ებ)ის შესახებ (მანძილების და საქმიანობის მითითებით);
  - საწარმოს განთავსების ადგილის გარემოს არსებული/ფონური მდგომარეობის აღწერა-ანალიზი;
  - გარემოს დაცვის მიზნით შემოთავაზებული გონივრული ალტერნატიული ვარიანტების ანალიზი, შესაბამისი დასაბუთებით. მათ შორის წარმოდგენილი იქნეს უმოქმედობის (ნულოვანი), ტექნოლოგიური და ადგილმდებარეობის ალტერნატიული ვარიანტები, **გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული ალტერნატივების დასაბუთების მითითებით;**
  - ინფორმაცია საწარმოს ფიზიკური მახასიათებლების შესახებ, მათ შორის ინფორმაცია არსებული და საპროექტო ტექნოლოგიური ხაზების საპროექტო წარმადობის (სთ, დღე, წელი) და სამუშაო რეჟიმის/გეგმა-გრაფიკის შესახებ;
  - ინფორმაცია ნარჩენების აღდგენის შედეგად მიღებული/წარმოებული პროდუქციის, მისი რაოდენობის, დროებითი განთავსების, არსებულ ტექნოლოგიურ ციკლში მიწოდების ან/და რეალიზაციის შესახებ;
  - ტექნოლოგიურ პროცესში (ნარჩენების დამუშავებისას, პროდუქციის წარმოებისას) გამოსაყენებელი საშუალებებისა და ტექნოლოგიური უბნების, მათ შორის ნარჩენების გადამუშავებისთვის გამოყენებული მანქანა/დანადგარების დეტალური აღწერა, თითოეული საწარმოო ობიექტის/უბნის ტექნიკური პარამეტრებისა (მათ შორის წარმადობის/სიმძლავრის) და ტექნოლოგიური სქემების მითითებით;
  - ნარჩენების აღდგენის ტექნოლოგიური სქემის და ციკლის დეტალური აღწერა, შესაბამისი თანმიმდევრობით (ნარჩენების მიღებიდან - მის აღდგენამდე);
  - ინფორმაცია საწარმოს მთლიანი ტექნოლოგიური ციკლის შესახებ, არსებული და საპროექტო ტექნოლოგიური ხაზების გათვალისწინებით;
  - წლის განმავლობაში გადასამუშავებელი ნარჩენების რაოდენობის შესახებ ინფორმაცია;

- **დაზუსტებული ინფორმაცია** საწარმოს ნარჩენებით მომარაგების შესახებ - ნარჩენების წარმოშობის, ნარჩენების შეგროვების, საწარმოსთვის მიწოდების, ნარჩენების ტრანსპორტირების პირობების და ა.შ მითითებით;
- არსებულ საწარმოო პროცესში წარმოქმნილი ნარჩენების საპროექტო ტექნოლოგიური ხაზზე მიწოდების შესახებ დაზუსტებული ინფორმაცია;
- დაზუსტებული ინფორმაცია დასამუშავებლად მისაღები ნარჩენების დროებითი დასაწყობების ობიექტისა და პირობების შესახებ;
- დეტალური ინფორმაცია დასამუშავებელი ნარჩენის კოდ(ებ)ის, დასახელებ(ებ)ის, წარმოშობის წყაროს შესახებ;
- ნარჩენების მართვის კოდექსის დანართი I-ით გათვალისწინებული აღდგენის ოპერაციის შესახებ ინფორმაცია;
- დეტალური ინფორმაცია ნარჩენების დახარისხება/დაქუცმაცებიდან მიღებული და საწარმოს ექსპლუატაციის დროს წარმოქმნილი ნარჩენების შესახებ, სადაც გათვალისწინებული იქნება ასევე შემდგომი მართვის ღონისძიებები;
- ინფორმაცია საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი ავარიული სიტუაციების შესახებ. მათ შორის ინფორმაცია საწარმოს სახანძრო უსაფრთხოების შესახებ, ხანძარსაწინააღმდეგო ღონისძიებების მითითებით;
- ინფორმაცია საწარმოს (საწარმოო და სასმელ-სამეურნეო) წყალმომარაგების შესახებ;
- ინფორმაცია სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო წყლების მართვის საკითხების შესახებ;
- **დაზუსტებული ინფორმაცია** ნარჩენების რეცხვის შესახებ, ნარეცხი წყლების მართვის საკითხების მითითებით (მათ შორის საკანალიზაციო სისტემაში ჩაშვების მიზანშეწონილობის დასაბუთებით);
- ინფორმაცია დასაქმებულ ადამიანთა რაოდენობისა და სამუშაო გრაფიკის, ასევე პერსონალის პროფესიული და ტექნიკური სწავლების შესახებ;
- საწარმოს ტერიტორიის საკუთრების ან სარგებლობის დამადასტურებელი დოკუმენტაცია;
- ინფორმაცია გზშ-ის ფარგლებში ჩატარებული საბაზისო/სამიეზო კვლევებისა და გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისთვის გამოყენებული მეთოდების შესახებ.

5. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედების შეჯამება, მათ შორის:

- საწარმოს სიახლოვეს არსებული ან/და საპროექტო ანალოგიური ტიპის ობიექტების გათვალისწინებით პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება ატმოსფერულ ჰაერზე, სადაც მოცემული უნდა იყოს:
  - ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გამოყოფისა და გაფრქვევის წყაროები (გენ-გეგმაზე მითითებით), გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაფრქვევის რაოდენობრივ-ხარისხობრივი მაჩვენებლები და გაბნევის ანგარიში (მხედველობაში უნდა იქნეს მიღებული ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევის ქ. ბათუმისთვის (საკურორტო ზონა) მიღებული შესწორების კოეფიციენტი 0,8 ზღვ.);

- ატმოსფერულ ჰაერზე მოსალოდნელი ზემოქმედების პრევენციული და შემარბილებელი ღონისძიებები, მათ შორის ინფორმაცია საწარმოში აირგამწმენდი მოწყობილობის დამონტაჟების საჭიროების შესახებ;
- ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევის მონიტორინგის გეგმა;
- გზმ-ის ანგარიშს თან უნდა დაერთოს ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტი;
- პროექტის ფარგლებში ხმაურისა და ვიბრაციის გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება, სადაც სათანადოდ იქნება გათვალისწინებული არსებული/ფაქტობრივი და საპროექტო გარემოებები (ხმაურის ყველა წყაროს გენ-გეგმაზე დატანით). ხმაურის გავრცელების დონეების გაანგარიშება და მოდელირება, ხმაურის გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებები და მონიტორინგის საკითხები;
- შესაძლო ზემოქმედების შეფასება ზედაპირულ და მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე, ზედაპირული და მიწისქვეშა წყლების დაბინძურების რისკები, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- შესაძლო ზემოქმედების შეფასება ნიადაგზე და გრუნტის ხარისხზე, შესაძლო დაბინძურების განსაზღვრა, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- ბიოლოგიურ გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ნარჩენების წარმოქმნითა და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება, ნარჩენების მართვის საკითხებისა და შესაბამისი შემარბილებელი/პრევენციული ღონისძიებების მითითებით (ნარჩენების მართვის გეგმა);
- ნარჩენების სატრანსპორტო გადაზიდვებით გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- კუმულაციური ზემოქმედების შესახებ დეტალური ინფორმაცია, როგორც 500 მ-ის რადიუსში, ისე მის მიმდებარედ არსებული ობიექტების გათვალისწინებით. კუმულაციური ზემოქმედების შეფასება წარმოდგენილი უნდა იქნეს გარემოს თითოეული კომპონენტისთვის. ამასთან მნიშვნელოვანია, გათვალისწინებული იქნეს სატრანსპორტო ოპერაციებით მოსალოდნელი კუმულაციური ზემოქმედების საკითხი. კუმულაციურ ზემოქმედებასთან მიმართებაში განისაზღვროს შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- შესაძლო ზემოქმედების შეფასება ისტორიულ-კულტურული მემკვიდრეობის და არქეოლოგიურ ძეგლებზე;
- პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, ასევე ინფორმაცია ადამიანის ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკების შესახებ, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით. ამასთან, მოცემული უნდა იქნეს სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მათ მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებების/შენიშვნების შეფასება/ანალიზი;
- პროექტის განხორციელებით გარემოზე მოსალოდნელი შეუქცევი ზემოქმედების შეფასება და მისი აუცილებლობის დასაბუთება;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების დეტალური გეგმა;
- პროექტის ფარგლებში შემუშავებული კონკრეტული სახის შემარბილებელი ღონისძიებების შემაჯამებელი გეგმა-გრაფიკი;

- პროექტის ფარგლებში შემუშავებული გარემოსდაცვითი მონიტორინგის შემაჯამებელი გეგმა-გრაფიკი (საკონტროლო წერტილების, მონიტორინგის სიხშირის, მეთოდის და ა.შ მითითებით);
- გზმ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები, რეკომენდაციები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები.

6. საკითხები/შენიშვნები, რომლებიც გათვალისწინებული უნდა იქნეს გზმ-ის ეტაპზე:

- სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ამჟამად არსებული პოლიეთილენის მილების მწარმოებელ საამქროში მავნე ნივთიერებები ფანჯრის ღიობებიდან არაორგანიზებულად გაიფრქვევა შენობის გარე პერიმეტრზე. დაზუსტებას საჭიროებს ახალი პოლიეთილენის ნარჩენების გადამამუშავებელი დანადგარების განთავსების შემთხვევაში - ახალი გაფრქვევის წყაროების დამატების შემდგომ, ემისიების ღიობებიდან გავრცელებების რისკების შესახებ ინფორმაცია, შემარბილებელი/პრევენციული ღონისძიებების მითითებით და საწარმოში აირგამწმენდი მოწყობილობის დამონტაჟების საჭიროების დაზუსტებით;
- სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, საპროექტო ტერიტორიას სამხრეთით ესაზღვრება პურის საცხობი. საწარმოს სიახლოვეს კვების მრეწველობის ობიექტების არსებობის შემთხვევაში საკითხი გათვალისწინებული იქნეს ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაბნევის ანგარიშში (საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის N408 დადგენილების შესაბამისად);
- დოკუმენტში მოცემული ზგერითი სიმძლავრის დონეების ცხრილის მიხედვით, საპროექტო შენობიდან 70 მეტრში (უახლოესი დასახლებული პუნქტი) ხმაურის დონე შეადგენს 45,1 დბა-ს. ვინაიდან მოქმედი დადგენილებიდან (2017 წლის 15 აგვისტოს N398 დადგენილება) მნიშვნელად აღებულია მრავალსართულიან საცხოვრებელ სახლებთან ხმაურის დასაშვები ნორმები, დაზუსტებას საჭიროებს 70 მეტრში არსებული შენობა ნაგებობის ტიპის შესახებ ინფორმაცია. ამასთან ვინაიდან მოქმედი დადგენილებით საცხოვრებელ და საძილე სათავსებში დღის განმავლობაში დაშვებულია 35 დბა - მნიშვნელოვანია გზმ-ის ეტაპზე დამატებით იქნას შესწავლილი ხმაურის გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედება და საჭიროების შემთხვევაში დაიგეგმოს სათანადო ღონისძიებები მოქმედი დადგენილებით განსაზღვრულ მოთხოვნებთან შესაბამისობაში მოყვანისა და მოსალოდნელი ზემოქმედების შემცირების მიზნით;
- დოკუმენტში აღნიშნულია, რომ საწარმოს შემოგარენში, მის სიახლოვეს, არ არსებობს ისეთი საწარმოო ობიექტები, რომლებიც კუმულაციურ ზემოქმედებას გამოიწვევს, რაც საჭიროებს დაზუსტებას და დამატებით შესწავლას, ვინაიდან - ელექტრონული გადამოწმებით საწარმოდან დაახლოებით 580 მეტრში განთავსებულია ანალოგიური პროფილის (შპს „გიო-10-ის“) საწარმოო ობიექტი;
- საწარმოში დამატებით დაგეგმილია დასაქუცმაცებელი წისქვილისა და გრანულატორის მონტაჟი, რომელთა ტექნოლოგიური ალტერნატივები, არ არის განხილული და გზმ-ის ეტაპზე საჭიროებს დაზუსტებას;
- გზმ-ის ეტაპზე წარმოდგენილი გარემოზე ზემოქმედების დეტალური ანალიზი და შემარბილებელი ღონისძიებები სრულ თანხვედრაში უნდა იყოს პროექტის მახასიათებლებთან და დაგეგმილ საქმიანობასთან. გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით ადმინისტრაციული წარმოების

დაწყებისთვის - გზმ-ის ანგარიშში გათვალისწინებული უნდა იქნეს სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული მოთხოვნები;

- საჯარო განხილვაზე კომპანიის წარმომადგენლის განმარტებით საწარმოს ნარჩენების მომარაგება განხორციელდება დაბა ხელვაჩაურში არსებული ნარჩენების შემგროვებელი ობიექტიდან, რის შესახებ ინფორმაცია საჭიროებს დაზუსტებას. ამასთან გაცნობებით, რომ ნარჩენების მართვის კოდექსის 26-ე მუხლისა და „ნარჩენების შეგროვების, ტრანსპორტირების, წინასწარი დამუშავებისა და დროებითი შენახვის რეგისტრაციის წესისა და პირობების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 29 მარტის N144 დადგენილების მე-2 მუხლის თანახმად, ნარჩენების შეგროვება ან/და ტრანსპორტირება რეგისტრაციას დაქვემდებარებულ საქმიანობას წარმოადგენს;
- გზმ-ის ეტაპზე მნიშვნელოვანია წარმოდგენილი იქნას ნარჩენების რეცხვის, ასევე არსებულ ტექნოლოგიურ ხაზში მიღების გაციების მიზნით გამოყენებული წყლის კვლავწარმოებაში გამოყენების შესაძლებლობის შესახებ ინფორმაცია;
- გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით ადმინისტრაციული წარმოების დაწყებისთვის - გზმ-ის ანგარიშში გათვალისწინებული უნდა იქნეს სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული თითოეული მოთხოვნა.

- ❖ გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული საკითხების გათვალისწინების შესახებ, ერთიანი ცხრილის სახით (გვერდებისა და (ქვე)თავების მითითებით).

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, შპს „ბათუმის მილის“ მიერ წარმოდგენილ პროექტზე, რომელიც ეხება ქ. ბათუმში, სულხან-საბა ორბელიანის ქუჩა N11ბ-ში, პოლიეთილენის წყლის მილების დამამზადებელ საწარმოში ახალი ტექნოლოგიური ხაზის (ნარჩენების აღდგენა) მოწყობა-ექსპლუატაციას, **სავალდებულოა გზმ-ის ანგარიში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით. გზმ-ის ანგარიში შედგენილი უნდა იყოს მოქმედი კანონმდებლობის, განსაკუთრებით სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული მითითებების სრული დაცვით.